

Hyvinvoiva lapsi

Ohjeita infektoriskien vähentämiseksi Rauman varhaiskasvatuksessa

Päivitetty viimeksi 07.09.2016

Tämän ohjeistuksen on tehnyt työryhmä (2007):

Aaltonen Leena	perhepäivähoitaja
Kartano Riikka	lastentarhanopettaja
Keskitalo Sirke	siivoustyönjohtaja
Komminaho Maritta	neuvolan osastonhoitaja
Laaksonen Leila	päiväkodin johtaja tpj
Palovaara Tarja	lastenhoitaja
Ruoste Kaija	päiväkodin johtaja
Sarvanto Tuula	lastenhoitaja
Uusi-Pietilä Katriina	hammashoitaja

Päivityksen (2011) on tehnyt työryhmä:

Kartano Riikka	lastentarhanopettaja
Keskitalo Sirke	puhtauspalvelupäällikkö
Ketola Mervi	hoitaja
Kivirauma Marjariitta	varhaiskasvatuksen aluejohtaja
Komminaho Maritta	neuvolatoiminnan osastonhoitaja / terv.hoitaja Riitta Tuomola
Laitala Tiina	ympäristöterveydenhuollon johtaja
Lindgren Nina	perhepäivähoitaja
Majanan Paula	aluetartuntatautiterveydenhoitaja, Sat. shp/SataDiag
Simula Sonja	hygieniahoitaja, tartuntatautiterveydenhoitaja
Sinkkilä-Salmi Outi	varhaiskasvatuspäällikkö
Väinölä Päivi	hammashoitaja

Päivityksen (2014) on tehnyt työryhmä:

Aro Jonna	terveystarkastaja
Kivirauma Marjariitta	varhaiskasvatuksen aluejohtaja
Koivulahti Kaija	lastenneuvolan terveydenhoitaja
Komminaho Maritta	neuvolatoiminnan osastonhoitaja
Lilius Riia	lastenhoitaja
Nordberg Minna	osastonhoitaja
Posti Hanna-Mari	lastenneuvolan lääkäri
Simula Sonja	hygieniahoitaja, tartuntatautiterveydenhoitaja
Sinkkilä-Salmi Outi	varhaiskasvatusjohtaja
Vertainen-Hiironen Anne	ylihoitaja

Päivityksen (2016) on tehnyt työryhmä:

Kivirauma Marjariitta	varhaiskasvatuksen aluejohtaja
Majanan Paula	aluetartuntatautiterveydenhoitaja
Simula Sonja	hygieniahoitaja
Tiesmaa Päivi	varhaiskasvatusjohtaja

Työn pohjana on käytetty sosiaali- ja terveysministeriön opasta Infektioriskin vähentäminen päivähoitossa (2005) ja sairaanhoitopiirin suullisia ohjeita (2011-2016) sekä STM Kuntainfoa 7/2013.

Sisällys

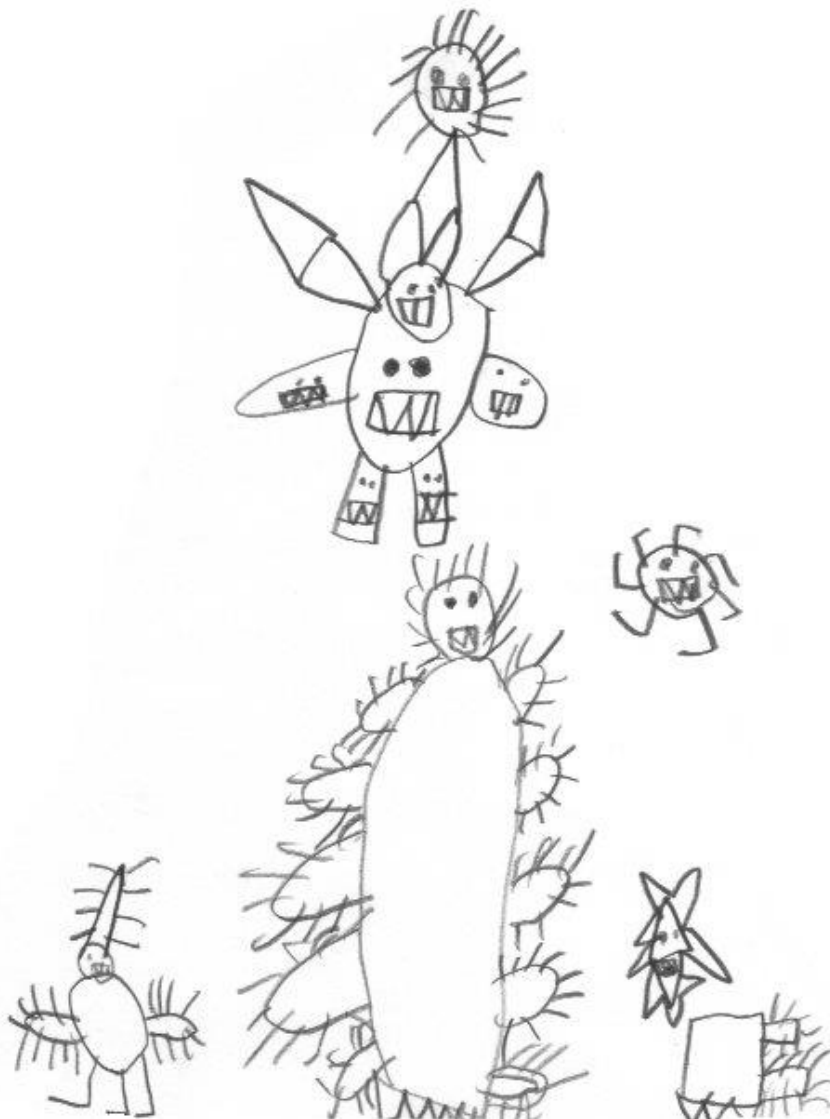
1.	Yleistä.....	2
2.	Käsihygienia.....	3
2.1	Korut ja kynnet.....	3
2.2	Käsien pesu.....	3
2.3	Käsien kuivaus.....	4
2.4	Käsihuuhteen käyttö.....	4
2.5	Suojakäsineiden käyttö.....	4
3.	Wc-käynnit.....	5
3.1	Vaipan vaihto.....	5
3.2	Kestovaippojen käyttäjät.....	5
3.3	Potan käyttäjät.....	6
3.4	Wc-istuimen käyttäjät.....	6
3.5	Kloorin käyttö.....	6
4.	Nenän niistäminen ja yskiminen.....	6
5.	Suun terveys.....	7
5.1	Hampaiden harjaus.....	7
5.2	Tutin käyttö.....	7
5.3	Juomapullon käyttö kesän ulkoiluissa.....	7
6.	Ruokailu.....	8
7.	Tilojen ja välineiden puhtaus.....	9
7.1	Henkilökunnan vastuu.....	9
7.2	Siistijän vastuu.....	10
8.	Epidemiatilanteet.....	10
9.	Kun lapsi sairastaa, yleisimpiä infekti- ja tartuntatauteja.....	11
10.	Neuvolan rokotusohjelma.....	15
11.	Tietoa päivähoitoon tulevan lapsen huoltajille.....	15
12.	Suun terveydenhuollon terveiset päivähoitolapsen kotiin.....	17
13.	Varhaiskasvatuksen hygieniayhdyshenkilön rooli ja tehtävät...	18

1. YLEISTÄ

Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Hyvinvoivalla lapsella on mahdollisimman hyvät kasvun, oppimisen ja kehittymisen edellytykset.

Tämän ohjeistuksen tarkoituksena on antaa käytännön ohjeita, joiden avulla on saavutettu hyviä tuloksia lasten sairastavuuden vähentämiseksi. Tutkimuksen mukaan päivähoitossa olevat lapset sairastavat enemmän kuin kotona hoidettavat lapset. Ohjeiden avulla luodaan yhtenevät käytännöt. Infektioiden pelon vuoksi ei ole kuitenkaan syytä vähentää kontaktia lapsiin ja hellyydenosoituksia.

On tärkeää, että hygieniaohteita noudatetaan aina riippumatta infektiotilanteesta. Taudinaiheuttajia on aina liikkeellä ja useimmissa infektio-tauteissa tarttuvuus on suurta. Tarttuminen on suurimmillaan taudin alussa.

2. KÄSIHYGIENIA

Infektioiden torjunnassa on tärkeintä hyvä käsihygienia. Käsissä olevat mikrobit siirtyvät helposti suun, nenän ja silmien limakalvoille, jotka toimivat infektioporteina elimistöön.

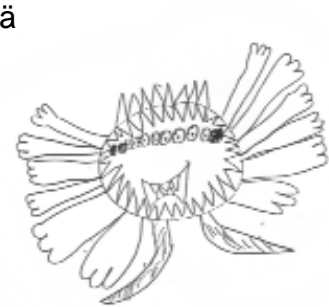
2.1 Korut ja kynnet

Henkilökunta poistaa sormukset, rannekorut ja kellot työpäivän ajaksi ja huolehtii siitä, että kynnet ovat lyhyet sekä kynnenaluset puhtaat. Rakennekynsiä ei käytetä.

Kasvojen alueen lävistyksset poistetaan työpäivän ajaksi.

2.2 Käsien pesu

- käytä nestemäistä saippuaa ja juoksevaa vettä
- hankaa käsiä joka puolelta
- huuhtelee kädet hyvin
- kuivaa kädet
- sulje hana kertakäyttöpaperin avulla

Henkilökunnan käsien pesu aina

- työhön tullessa
- ennen ruoan jakamista tai ruokailua
- wc:ssä käynnin jälkeen
- kun käsissä on näkyvää likaa
- oltuaan kontaktissa sairaaksi tulleen lapsen kanssa

Lasten käsien pesu aina

- päivähoitoon tullessa vanhempien valvomana
- ennen ruokailua
- wc:ssä käynnin jälkeen
- jos lapsi on leikkinyt sairaaksi tulleen ja kotiin lähetetyn lapsen kanssa
- nenän niistämisen jälkeen
- kun käsissä on näkyvää likaa

Käsienpesua on hyvä ohjeistaa lavuaarin viereen asetetuin kuvin.

Saippua-annostelijoina käytetään dispenser-pakkauksia, jotka eivät ota korvausilmaa tai kertakäyttöisiä pumppupulloja.

2.3 Käsien kuivaus

Henkilökunta kuivaa kädet aina kertakäyttöpaperiin. Lapset voivat käyttää kangaspyyhettä edellyttäen, että se on henkilökohtainen eivätkä pyyhkeet kosketa toisiaan. Pyyhe pestään vähintään kaksi kertaa viikossa.

Kertakäyttöpapereita ei puoliteta ja ne säilytetään seinätelineessä.

2.4 Käsihuuhteen käyttö

Käsihuuhte annostellaan kuiviin käsiin ja hierotaan huolellisesti kunnes kädet ovat kuivat. Käsihuuhteena tulee käyttää vähintään 70 p-% etanolikäsihuuhdetta, jossa on hoitavia aineita. Käsihuuhteella voidaan korvata käsipesu vedellä, mikäli vettä ei ole saatavilla esim. retkellä.

Henkilökunnan käsihuuhteen käyttö aina

- käsien pesun jälkeen
- suojakäsineiden riisumisen jälkeen

Lasten käsihuuhteiden käyttö

- epidemiatilanteissa käsien pesun jälkeen

Annostelijoina käytetään dispenser-pakkauksia, jotka eivät ota korvausilmaa tai kertakäyttöisiä pumppupulloja.

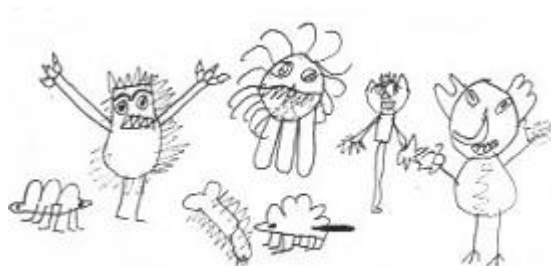

2.5 Suojakäsineiden käyttö

Henkilökunta käyttää nitrilikertakäyttökäsineitä, joita ei pestä eikä desinfioida. Suojakäsineitä käytetään

- vaippaa vaihdettaessa
- pottaa tyhjennettäessä ja pestessä
- lasten pyllyä pyyhkiessä
- eritteiden siivoamisen yhteydessä
- pepunpesualtaan puhdistamisen yhteydessä

Suojakäsineet säilytetään seinätelineessä tai kaapissa suojassa pölyltä ja roiskeilta.

3. WC-KÄYNNIT

3.1 Vaipan vaihto

Hoitaja käyttää esiliinaa. Kankainen esiliina pestään päivittäin tai aina, kun siinä on näkyvää likaa. Ripulilasta hoidettaessa käytetään aina kertakäyttöistä esiliinaa.

Jos kertakäyttövaippa vaihdetaan hoitoalustalla, alustan on oltava sellaista materiaalia, joka ei ime kosteutta ja kestää hyvin vesipesua.

Alustan suojana käytetään kertakäyttöistä alapuolelta muovitettua paperiliinaa. Mikäli käytetään kangaspyyhettä, laitetaan se käytön jälkeen suoraan muoviseen pyykkipussiin. Alusta pyyhitään lasten välillä 500 ppm kloorilla ja kertakäyttöliinalla.

Peppu pestään juoksevalla vedellä. Vesipistettä ei käytetä käsien ja kasvojen pesuun. Vaippa laitetaan välittömästi jalalla poljettavaan kannelliseen roskakoriin.

3.2 Kestovaippon käyttöajat

Ensisijaisesti toivotaan, että päivähoidossa käytetään kertakäyttövaippoja. Kertakäyttövaippoja on käytettävä aina epidemia-aikoina sekä silloin, kun lapsella tai lapsen perheessä on suolistoinfektio.

Kestovaippoja käytettäessä:

- vanhemmat tuovat käytetyille vaipoille henkilökohtaisen nimellä varustetun kannellisen astian, jonka sisälle laittavat muovipussin
- vanhemmat tuovat valmiiksi rakennettuja vaippapaketteja useamman päivän tarvetta vastaavan määrän
- käytetyt vaipat kuljetetaan astiassa, ei pelkässä muovipussissa
- astia tyhjennetään ja pestään päivittäin kotona ja laitetaan puhtas muovipussi
- vaipan sisäosan lisäksi myös vaippahousut pestään pesukoneessa jokaisen käytön jälkeen (suositellaan 60-asteista pesua)
- koko vaippapaketti vaihdetaan kerralla (ei pelkkä sisäosa)
- vaippoja ei pestä tai huuhdota päivähoidossa, kiinteät ulosteet voi pudottaa wc-pönttöön
- kertakäyttövaippoja käytetään aina silloin, kun lapsella tai lapsen perheessä on suolistoinfektio

3.3 Potan käyttäjät

Aikuinen on aina valvomassa wc:ssä lapsen istuessa potalla. Pottaleluja ei käytetä.

Potta tyhjenetään aina wc-altaaseen. Henkilökohtainen potta pestään jokaisen käyttökerran jälkeen heikosti emäksisellä pesuaineella ja desinfioidaan kerran viikossa 500 ppm kloorilla pepunpesualtaassa. Jos potta on yhteiskäytössä, se desinfioidaan jokaisen käyttökerran jälkeen 500 ppm kloorilla. Pesuun käytetään pehmeää harjaa, jota ei käytetä muuhun tarkoitukseen. Potat kuivataan hyvin kertakäyttöpaperilla ja säilytetään nurinpäin lasten ulottumattomissa metallisella ritilähyllyllä.

3.4 Wc-istuimen käyttäjät

Wc-istuimessa käytetään tarvittaessa supistajaa. Pytyn edessä voidaan käyttää koroketta. Aikuinen valvoo wc-käynnit.

Wc-istuin tyhjenetään ennen käsien pesua. Wc-istuimen puhtaus tarkistetaan ja eritetahrat poistetaan ja desinfioidaan 500 ppm kloorilla erillisen ohjeen mukaan.

3.5 Kloorin käyttö

Kloorin käyttöliuos säilytetään lasten ulottumattomissa. Klooria käytettäessä käytetään aina suojakäsineitä. Klooriliuos laitetaan aina viileälle pinnalle ja huuhdellaan viileällä vedellä. Klooria ei saa käyttää yhtä aikaa muiden pesuaineiden kanssa. Siivooja huolehtii laimennoksen (500 ppm) tekemisestä ja pullon vaihtamisesta kahden viikon välein. Pullossa on aina oltava merkittynä aineen nimi, vahvuus ja viimeinen käyttöpäivä.

4. NENÄN NIISTÄMINEN JA YSKIMINEN

Nenän niistämiseen käytettävän kertakäyttöpaperin on oltava riittävän paksua, jotta se suojaa niistäjän käden. Pienten lasten nenän niistää aikuinen. Käytetty nenäliina laitetaan välittömästi roskakoriin. Nenän niistäminen jälkeen aikuinen käyttää käsihuuhdetta, jos ei ole tuntuvaa likaa. Lapset pesevät kädet, jos ovat niistäneet itse.

Hengitystieinfektiot tarttuvat myös pisaroiden välityksellä. Lapsille opetetaan, että yskitään ja aivastetaan kyynärtaipeeseen.

5. SUUN TERVEYS

5.1 Hampaiden harjaus

Suun terveyden perustan muodostumisen kannalta on tärkeää, että lapsi omaksuu varhain tavan harjata hampaansa säännöllisesti vähintään kaksi kertaa päivässä aamuin illoin. Tässä kodeilla on suuri merkitys.

Hampaiden harjausta tuetaan päivähoitossa säännöllisesti neuvonnalla ja harjausopetuksella. Hammashoitaja kutsutaan esim. vanhempainiltoihin kertomaan hampaiden hoidon tärkeydestä.

Lapselle annetaan ksylitolipastilli ruokailujen jälkeen. Se ei korvaa vanhempien vastuulla olevaa hampaiden harjausta. Pastillit hankitaan päivähoiton kautta yhteistilauksena ja vanhemmilta peritään siitä maksu. Pastillit säilytetään annostelijassa.

Vuoropäivähoitossa olevien lasten hampaiden hoitaminen

- vanhemmat tuovat päiväkotiin pienen, pehmeän hammasharjan
- hammasharjoja säilytetään niin, etteivät harjat kosketa toisiaan
- harjat huuhdellaan kuumalla vedellä käytön jälkeen
- harjat vaihdetaan, kun harjakset ovat hajallaan
- fluorihammastahna tuodaan kotoa ja se on henkilökohtainen

5.2 Tutin käyttö

Kahden vuoden ikä on paras ikä luopua tutista, koska silloin ei vielä ole syntynyt suurta kiintymyssuhdetta tuttiin. Puolen vuoden iässä tuttia käytetään vain nukahtaessa tai ”suurissa katastrofeissa”. Tutin käytöstä luopuminen on perusteltua varhaisessa vaiheessa myös siksi, että se lisää korvatulehdusten ja purentavirheiden riskiä.

Mikäli lapsi käyttää tuttia, sen pitää olla selvästi merkattu, jotta tutit eivät pääse vaihtumaan. Tutit säilytetään omissa rasioissaan. Tuttien puhtaudesta ja kunnosta huolehtiminen on kotien vastuulla.

5.3 Juomapullon käyttö kesän ulkoiluissa

Lapsi voi tuoda omalla nimellään varustetun juomapullon päiväkotiin. Pullo viedään kotiin pestäväksi päivittäin ja se pestään astianpesukoneessa tai pulloharjaa käyttäen tiskiaineella.

6. RUOKAILU

Jokaisessa toimipisteessä on omavalvontasuunnitelma.

Päivähoidossa on tärkeää kiinnittää huomiota terveellisten elintapojen edistämiseen ja oppimiseen. Terveellisten elintapojen tukemiseksi suositellaan päiväkodeissa välttämään makeis- ja keksitarjoilua. Tällä on suuri vaikutus lasten terveyteen ja hyvinvointiin. (STM:n Kuntainfo 7/2013)

Ruoan tarjoilee pääsääntöisesti yksi aikuinen. Lapset voivat harjoitella oma-toimisuutta aikuisen valvonnassa. Lounasruokailussa ruoat voivat olla lasten pöydissä tarjoiluastioissa, joista lapset itse ottavat ja jokaisessa pöydässä on aikuinen mukana syömässä.

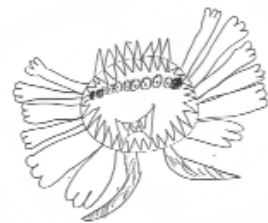
Janojuomana käytetään vettä, joka tarjoillaan kertakäyttömukeista tai jos käytetään muovimukeja, ne pestään jokaisen käyttökerran jälkeen. Juomavettä ei tule ottaa wc:n hanasta. Jos vettä säilytetään kannussa, se vaihdetaan vähintään kerran päivässä ja kannu pestään päivittäin.

Ruokapöydät ja tuolit pyyhitään aina ennen ja jälkeen ruokailun kertakäyttöliinalla tai mikrokuituliinalla ja heikosti emäksisellä pesuaineella. Mikrokuituliina pestään pesukoneessa päivittäin.

Keittiöliikenne minimoidaan ja siellä saavat käydä vain aikuiset huolehtien hyvästä käsihygieniasta.

Ammattiin liittyvät salmonellatutkimukset:

Alle kouluikäisten lasten hoitotehtävissä työskentelevät antava ulostenäytteen vain palatessaan tiettyihin Aasian maihin suuntautuneelta ns. reppumatkalta. Oireiset jäävät aina pois työstä ja ottavat yhteyttä työterveyshuoltoon. Salmonellatutkimuksen teettämiseksi työntekijällä pitää 1.6.2015 alkaen olla lähete. Lähetteen saa työterveyshuollosta, josta saa myös lisätietoja asiasta. Salmonellatartuntojen ehkäisemiseksi hyvä käsihygienia on ensisijaisen tärkeää.

7. TILOJEN JA VÄLINEIDEN PUHTAUS

Siivoustarpeen ja tiheyden arvioinnissa otetaan huomioon likaisuuden ja käyttöasteen lisäksi myös tiloissa hoidettavien lasten ikä. Siivoustoimet toteutetaan riippumatta siitä, onko näkyvää likaa, koska mikrobeja ei voi nähdä paljaalla silmällä.

7.1 Henkilökunnan vastuu

- pottien huolto (katso s. 5)
- lelujen huolto
- eritetahrojen desinfektio
- liinavaatteiden huolto
- pyyhkeiden huolto
- ruokapöydät ja tuolit ennen ja jälkeen ruokailujen (katso s. 7)

Lelujen huolto

Lelut pestään kerran viikossa ja aina, kun niissä on näkyvää likaa. Lelut, joita lapset laittavat suuhunsa, pestään päivittäin.

Leluja kierrätetään siten, että ne ovat välillä pois käytöstä vähintään 2 viikon ajan, jotta ne kuivuisivat perusteellisesti ilmapaikassa.

Vesipesun kestäviä leluja, kuten legoja, voi pestä pyykkikoneessa pesupussissa lakanoiden tai pyyhkeiden joukossa. Muut pyyhitään heikosti emäksisellä pesuaineella.

Lasten oman henkilökohtaisen unilelun puhdistus on kodin vastuulla. Unilelua käytetään vain päiväunien aikana ja se säilytetään lapsen sängyssä tai loke-rossa. Ainoastaan oman lelun päivinä saa tuoda omia leluja päiväkotiin. Lelupäiviä pidetään korkeintaan 1-2 kertaa vuodessa.

Roolivaatteet pestään vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Eritetahrojen desinfektio

Eritetahrojen poistoon ja desinfektioon tarvittavat välineet säilytetään esimerkiksi ämpärissä tai kannellisessa laatikossa lasten ulottumattomissa. Siivooja huolehtii liuoksen vaihtamisesta ja hygieniayhdyshenkilö huolehtii tarvikkeiden täydennyksestä ja pakin huollosta.

- roskapusseja
- kertakäyttöisiä suojakäsineitä
- talouspaperirulla
- 500 ppm klooria
- kertakäyttöisiä siivouspyyhkeitä

- käsihuuhte
- kertakäyttöisiä suunenäsuojuksia
- kertakäyttöisiä suojaesiliinoja

Eritetahrojen poisto

- käytä suunenäsuojusta ja kertakäyttöesiliinaa, jos siivoat oksennusta tai ripulia
- laita kertakäyttökäsine käteen
- imeytä erite kertakäyttöpyyhkeeseen ja laita se roskapussiin
- kaada 500 ppm klooria tahralle ja anna vaikuttaa hetki
- pyyhi kloori pois kertakäyttöliinalla ja laita se roskapussiin
- pyyhi tahra-kohta veteen kostutetulla kertakäyttöliinalla
- riisu suojakäsine
- käytä käsihuhdetta
- vie roskapussi suljettuna pois

Liinavaatteiden huolto

Sänkyjen tulisi olla henkilökohtaisia. Pinottavia sänkyjä tai patjoja ei tule hankkia hygieniasyistä.

Tyynyliinat vaihdetaan kerran viikossa ja lakanat kahden viikon välein. Ne pestään hajusteettomalla pyykinpesuaineella + 60 C, huuhteluainetta ei käytetä. Silitys ja mankelointi eivät ole tarpeen.

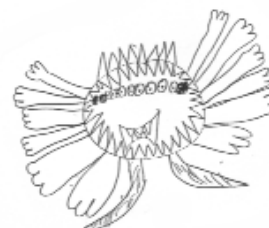
Tyynyt, peitot ja sängyt pestään tarvittaessa (vähintään kerran vuodessa).

7.2 Siistijän vastuu

Siistijän vastuulla on tilojen yleinen puhtaus ja siisteys työohjeiden mukaan. Päivittäisessä puhdistuksessa käytetään heikosti emäksistä pesuainetta. Päivittäin puhdistetaan lattiat, wc:t ja kosketuspinnat. Viikoittain wc- ja pesutilat puhdistetaan 500 ppm kloorilla.

8. EPIDEMIA-ILANTEEET

Jos päiväkodissa on poikkeuksellinen määrä infektioita tai taudinaiheuttajaa on poikkeuksellinen, päiväkodin työntekijä ottaa yhteyttä hygieniahoitajaan, joka neuvottelee jatkotoimenpiteistä tartuntataudeista vastaavan lääkärin kanssa.

9. KUN LAPSI SAIRASTAA, yleisimpiä infektiio- ja tartuntatauteja

Tauti	Itämisaika / aiheuttaja	Oireet	Hoito	Suositus päivähoidosta poissaoloajaksi	Muut perheenjäsenet
Enterovirus-infektiot	1-6 vrk / eri virukset	Enterorokko: kuume, kurkkukipu, näppyliät / rakkulat kämmenissä ja jaloissa sekä suussa. Erilaisia oireita eri infektioiden, mm. eriasteinen kuume, ripuli, ihottuma, suutulehdus, nielutulehdus, rakkulat suussa tai nielussa, suukipu.	Oireenmukainen hoito.	Jäädään pois päivähoidosta heti, jos lapsi on kuumeinen tai yleisvointi on huono. Hoitoon voi palata, kun on ollut yksi kuumeeton päivä ja vointi on hyvä.	Suurin osa sairastaa jossain muodossa.
Flunssa (nuhakuume)	1-3 vrk / virus	Nuha, kurkkukipu, yskä, kuume, väsymys, päänsärky. Kuumeita tavallisessa nuhakuumeessa noin 4-5 vrk:n ajan. Limaisuusoireita on usein kaksi kertaa pitempään.	Oireenmukainen hoito.	Jäädään pois päivähoidosta heti, jos lapsi on kuumeinen tai yleisvointi on huono. Hoitoon voi palata, kun on ollut yksi kuumeeton päivä ja vointi on hyvä.	-
Hinkkuyskä	1-3 viikkoa / bakteeri	Puuskittainen yskä.	Lääkäriin.	5 vrk antibiootin aloittamisesta. Jos oireita on ollut yli 3 viikkoa, poissaoloa ei tarvita.	Lääkäriin ohjeen mukaan.
Huuliherpes	Virus	Rakkulat huulissa, kielessä, posken limakalvolla, kipeä suu, syömisingelmat. Ensimmäisessä infektiossa joskus myös kuume, päänsärky, pahoinvointi.	Tarvittaessa puuduttava geeli, viruslääkitys. Lääkäriin jos herpes silmässä tai nenässä.	Jäädään pois päivähoidosta heti, jos lapsi on kuumeinen tai yleisvointi on huono. Hoitoon voi palata, kun on ollut yksi kuumeeton päivä ja vointi on hyvä.	-
Influenssa	1-7 vrk / virus	Väsymys, lihaskiput, kuume, kurkkukipu, yskä, nuha, joillakin ripuli.	Vaikaoireiset ja riskiryhmiin kuuluvat ottavat yhteyttä terveydenhuoltoon. Muilla oireenmukainen hoito.	Jäädään pois päivähoidosta heti, jos lapsi on kuumeinen tai yleisvointi on huono. Hoitoon voi palata, kun on ollut yksi kuumeeton päivä ja vointi on hyvä.	-
Kihomadot	8-13 mm pitkä, 1 mm levyinen sukkulamato	Kutina peräaukon seudussa etenkin yöllä.	Tabletit apteekista ilman reseptiä. Yhteys lastenneuvolaan lisäohjeita varten. Ilmoitus lähikontakteille (kaverit, hoitajat, päiväkotit jne.)	Kihomatotartunta ei anna aiheutta kesken päivän kotinlähetykselle. Hoitojaksoon kuuluvan ensimmäisen käsitteilykerran jälkeen voi tuoda hoitoon.	Hoito koko perheelle ja lähikontakteille.

Tauti	Itämissaika/ aiheuttaja	Oireet	Hoito	Suositus päivähoidosta poissaoloajaksi	Muut perheenjäsenet
Märkärupi	2-5 vrk / bakteeri	Punoittavalla pohjalla ohutseinäisiä rakkuloita, jotka rikkoutuvat, vuotavat, kuivuvat kellertäviksi ruviksi.	Paikallishoito lieviin tai rajoittuneisiin, muihin antibioottikuuri.	24 tuntia suun kautta otettavan, 48 tuntia paikallisen antibiootihoidon aloittamisesta	-
Nielutulehdus	1-5 vrk / bakteeri, virus	Kurkkukipu, kuume, kaulan imusolmukkeet voivat suurentua, nielurisossa usein valkoisia peitteitä, nielu punainen.	Oireenmukainen hoito, tarvittaessa hoitajalle tai lääkäriin. Bakteeriperäiseen tulehdukseen antibiootti.	Jäädään pois päivähoidosta heti, jos lapsi on kuumeinen tai yleisvointi on huono. Hoitoon voi palata, kun on ollut yksi kuumeeton päivä ja vointi on hyvä. Mahdollisen antibiootin aloittamisen jälkeen vähintään 24 h poissaolo.	-
Oksennus- / ripulitauti	1-2 vrk / virus, bakteeri	Ripuli ja / tai oksentelu, kuume.	Nestehoito, probiootti. Tarvittaessa lääkäriin. Bakteeritaudit hoidetaan erillisten ohjeiden mukaan.	Kunnes oireeton 48 tunnin ajan. Bakteeritaudeissa erillisten ohjeiden mukaan.	-
Ontelositylät (molluskat)	Virus	Muutaman millimetrin kokoiset, ihosta kohoavat, keskeltä hieman painuneet näppyvät.	Paranevat itsestään.	Ei edellytä poissaoloa päivähoidosta.	-
Parvorokko	6-16 vrk / virus	Lievä kuume, päänsärky, symmetrinen punoittava ihottuma poskissa, lievää raajojen tyviosiin, vartalolle, pakaroihin. Lämpötilan muutos ja auringonvalo voimistaa ihottumaa, ihottuman kesto 1-4 vk. Aikuisille voi tulla niveloireita.	Oireenmukainen hoito.	Jäädään pois päivähoidosta heti, jos lapsi on kuumeinen tai yleisvointi on huono. Hoitoon voi palata, kun on ollut yksi kuumeeton päivä ja vointi on hyvä.	Veritauteja sairastavat tai raskaana olevat yhteys hoitavaan lääkäriin.
Punkin purema	Bakteeri / virus	Laajentuva punoitus puremakohdassa yli viikon kuluttua puremasta saattaa olla merkki borrelioosista. Puutriaivotulehdus voi olla myös oireeton.	Punkin poisto pinsetillä, purema- alueen seuranta, tarvittaessa antibiootti. Puutriaivotulehdukseen on ennalta ehkäisevä rokotus.	Ei edellytä poissaoloa päivähoidosta.	-

Tauti	Itämisäika/ aiheuttaja	Oireet	Hoito	Suositus päivähoidosta poissaoloajaksi	Muut perheenjäsenet
Päättäi	2 viikossa munasta tai	Kutina hiuspohjassa, näpyt, raapimisjäljet. Saivareet hiuksissa.	Täishampoo apteekista ilman reseptiä. Katso erillinen potilasohje.	Täitartunta ei anna aiheutta kesken päivän kotinihämmentiselle. Hoitojaksoon kuuluvan ensimmäisen käsittelykerran jälkeen voi tuoda hoitoon.	Tarkastetaan ja hoitetaan jos täitä todetaan.
Silmätulehdus	1-2 vrk / virukset, bakteerit	Rähmiminen, punoitus.	Yhteys terveydenhuoltoon.	Pelkkä silmätulehdus ei ole syy poissaoloon, bakteeriperäiseen tulehdukseen aloitettava antibiootti ennen hoitoon menoa.	-
Syyhy	Oireet 3-4 vk tartunnasta / syyhypunkki	Pienet, vesipäiset, kutiavat näpyt, punoittavat läiskät, raapimisjäljet, punkkikäytävät.	Hoitovoide apteekista ilman reseptiä. Vaatteet ja vuodevaatteet pestään hoidon yhteydessä sekä käytetään saunassa tai pakkasessa. Ilmoitus lähikontakteille (kaverit, hoitajat, päiväkoti ine.)	24 tuntia hoidon loppumisesta.	Hoito koko perheelle ja lähikontakteille.
Tuhkarokko	7-21 vrk / virus	Nuha, yskä, kuume, silmätulehdus. Myöhemmin täplät poskien limakalvoilla ja ihottuma, joka on punaläiskäinen ja jonka ympäristö on vaalea.	Puhelimitse yhteys päivystykseen tarkempia ohjeita varten.	4 vrk ihottuman puhkeamisen jälkeen	Tarvittaessa rokotus tai immunoglobuliini.
Tulirokko	2-5 vrk / bakteeri	Kuume, päänsärky, kurkkukipu, pahoinvointi, huulet ja kieli punoittavat, mannaryymimäinen, hienojakoinen punoittava ihottuma kainaloissa, kyljissä, vartalolla. Kasvoissa punoitusta. Voi olla lieväoireinen.	Lääkäriin. Aina antibioottihoito.	Jäädään pois päivähoitosta heti, jos lapsi on kuumeinen tai yleisvointi on huono. Hoitoon voi palata, kun on ollut yksi kuumeeton päivä ja vointi on hyvä. Antibiootin aloittamisen jälkeen vähintään 24 h poissaolo.	-

Tauti	Itämisaika/ aiheuttaja	Oireet	Hoito	Suositus päivähoidosta poissaoloajaksi	Muut perheenjäsenet
Vauvarokko "3 pv:n kuume"	5-15 vrk / virus	Korkea kuume jopa 5 vrk, kuumeen laskettua hento ihottuma vartalolla, kasvoihin (raajoihin). Yleisimmin 5-24 kk:n ikäisillä. Yleistila hyvä kuumeesta huolimatta. Lapsi voi olla levoton ja ärtyisä.	Oireenmukainen hoito. Tarvittaessa muut taudit poissuljettava lääkärintarkastuksessa.	Jäädään pois päivähoidosta heti, jos lapsi on kuumeinen tai yleisvointi on huono. Hoitoon voi palata, kun on ollut yksi kuumeeton päivä ja vointi on hyvä.	Suurin osa sairastaa jossain muodossa.
Vesirokko	10-21 vrk / virus	Iholla pieniä rakkuloita, joita ympäröi punainen rengas. Eri vaiheet: paukama / rakkula / rupi. Vartalolla, päässä, hiuspohjassa, limakalvoilla. Kutina. Lievät hengitystieoireet. Kuume.	Asikloviirihoito riskiryhmille. Yhteys terveydenhuoltoon, jos toipumisvaiheessa vointi huononee uudelleen.	Tarttuu 1 vrk ennen ihottumaa ja 5 vrk ihottuman puhkeamisen jälkeen. Kunnes ruvet kuivuneet, yleensä 5-6 vrk ihottuman alusta.	Terveydenhuollon työntekijöille tai immuunipuutteisille rokote, vasta-aineita tai asikloviiria ellei ole sairastanut vesirokkoa.
Välikorvan tulehdus	Virus ja / tai bakteeri	Korvakipu, nuha, yskä, kuume, kuulo voi olla alentunut.	Hyvä kivunhoito, arvio hoitajan tai lääkärin vastaanotolla.	Jäädään pois päivähoidosta heti, jos lapsi on kuumeinen tai yleisvointi on huono. Hoitoon voi palata, kun on ollut yksi kuumeeton päivä ja vointi on hyvä. Pelkkä antibioottihoito ei ole syy poissaoloon.	-

päivittänyt 9.4.2014 Hanna-Mari Posti, Kaija Koivulahti ja Sonja Simula, kommentit saatu Niina Koivistolta

Lapsen eristäminen päivähoidosta infektio-taudin tarttuvuuden vuoksi

Infektion tarttumisen riskiaika ei ole sama kuin lapsen tarvitsema toipumisaika, joka on harkittava tapauskohtaisesti lapsen oireiden voimakkuuden mukaan.
Lapselle on taattava riittävä toipumisaika sairauden jälkeen.

Miksi riskiaika on monen taudin kohdalla lyhentynyt?

- ensimmäinen havaittu sairas ryhmässä on harvoin ensimmäinen infektoitunut
- ryhmässä on usein useita oireettomia infektoituneita
- usean taudin kohdalla tarttuvuus on suuri jo ennen oireiden puhkeamista

10. NEUVOLAN ROKOTUSOHJELMA

Neuvolassa noudatetaan seuraavaa rokotusohjelmaa tarttuvien tautien ennaltaehkäisemiseksi:

6 vk	Rotavirusrokote I
3 kk	DTaP-IPV-Hib I, Rotavirusrokote II, Pneumokokkirokote I
5 kk	DTaP-IPV-Hib II, Rotavirusrokote III, Pneumokokkirokote II
12 kk	DTaP-IPV-Hib III, Pneumokokkirokote III, MPR I (annettu aiemmin 1½ v, nyt 30.05.2011 alkaen 12 kk 31.12.2013 asti, jolloin tilanne arvioidaan uudelleen THL:ssä)

4 v	DTaP-IPV
6 v	MPR II

Yhdistelmärokote DTap-IPV-Hib: kurkkumätä, jäykkäkouristus, hinkuyskä, polio, Hemophilus influenzae-b-in.-rokote

Yhdistelmärokote MPR: tuhkarokko, sikotauti, vihurirokko

11. TIETOA PÄIVÄHOITOON TULEVAN LAPSEN HUOLTAJILLE

Hyvä lapsen vanhempi/huoltaja

Tutkimusten mukaan kodin ulkopuolella hoidossa olevat lapset sairastavat infektioitaiteja enemmän kuin kotihoidossa olevat. On osoitettu, että yksinkertaisilla toimenpiteillä voidaan tautien tarttumista ja sairastuvuutta kuitenkin selvästi vähentää. Tässä päivähoitopaikassa noudatetaan näitä hygieniatoimenpiteitä, joista hyötyvät lapset, heidän huoltajansa sekä yhteiskunta. Toivomme, että tuette päivähoitoa pyrkimyksessä vähentää lasten sairastumista huolehtimalla seuraavista seikoista:

Lasta päivähoitoon tuotaessa ja hakiessa

- ulkokengät jätetään eteiseen
- käsihuuhe otetaan vaiheittain käyttöön päiväkodeissa

Lasten käsihygieniä

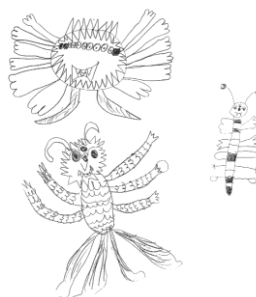
- Lapsen kädet pestään vedellä ja nestesaippualla
- päiväkotiin tullessa

- päiväkodista kotiin tullessa
- aina WC:ssä käynnin jälkeen
- ennen ruokailua
- lyhyet kynnet ja puhtaat kynnen aluset edistävät käsihygieniää

Lapsen vaihtovaatteet

- tuo lapsellesi varavaatteet

Lelut

- unilelu säilytetään päivähoitossa lapsen omassa sängyssä tai lokerossa. Unilelu lähetetään kotiin pestäväksi viikoittain tai sen likaannuttua.
- omia leluja tuodaan päiväkotiin vain oman lelun päivinä, joita pidetään 1-2 kertaa vuodessa.
- omat lelut tulee puhdistaa ennen päivähoitoon tuomista. Lelut on syytä puhdistaa uudelleen takaisin kotiin vietäessä. Jos lelua ei voi pestä, pidetään se viikon ajan leikeistä sivussa.

Tutti

- tuttia käytetään päivähoitossa vain nukkuessa. Tuttien puhdistamisesta ja kunnosta huolehditaan kotona. Puhtaita tutteja säilytetään rasiassa lapsen lokerossa.

Hampaiden harjaus

- hampaat harjataan kotona aamuin illoin fluorihammastahnalla mielellään vanhempien valvonnassa

Lapsen sairastuminen

- jos lapsi sairastuu, tarttuvuus on suurinta aivan taudin alussa.
- päivähoitosta pois jääminen on aiheellista aina, jos lapsella on kuumetta tai sellaisia oireita, ettei jaksa osallistua päivähoiton toimintaan.
- tarvittaessa vanhempia pyydetään noutamaan lapsi kotiin kesken päivän.
- taudin alkuvaiheessa päivähoitosta poissaolo vähentää myös tarttumista muihin lapsiin. Jos kaikki toimivat näin, koko ryhmä sairastaa vähemmän.

12. SUUN TERVEYDENHUOLLON TERVEISET PÄIVÄHOITO-LAPSEN KOTIIN

Jokaisella lapsella on oikeus huolenpitoon, hoitoon, hyvään ja turvalliseen elämään. Suun terveys on osa lapsen kokonaisterveyttä ja hyvinvointia ja sille luodaan lapsen ensimmäisinä elinvuosina koko elämän ajan vaikuttava perusta.

Harjaus

- aamuin illoin
- lasten fluorihammastahnalla
- aikuinen auttaa lasta harjauksessa

Ravinto

- opeta lapselle säännöllinen ateriarytmi: aamupala, lounas, välipala, päivällinen, iltapala
- makeiset eivät kuulu lapsen arkeen
- mahdollinen herkutteluhetki kerran viikossa tai harvemmin

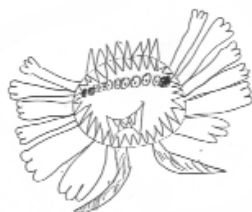
Ksylitoli

- täysksylitolin käyttö säännöllisesti on fiksu tapa
- päivittäisiä käyttökertoja tulisi olla kolmesta viiteen (3-5)

Juomat

- janojuoma on **VESI**
- jos käytät mehua, anna niitä vain ja ainoastaan aterian yhteydessä tai juhlahetkinä

Perheen, suun terveydenhuollon ja päivähoidon yhteinen päämäärä on yhteisvastuu, välittäminen ja yhteisöllisyys lapsen parhaaksi.

13. VARHAISKASVATUKSEN HYGIENIAYHDYSHENKILÖN ROOLI JA TEHTÄVÄT

Ensisijainen vastuu infektioiden torjunnasta kuuluu päiväkodin johtajalle ja perhepäivähoidon ohjaajille. Jokaisessa päiväkodissa ja ryhmäperhepäiväkodissa on heidän avukseen nimetty hygieniayhdyskuntajohtaja, jonka tehtävänä on infektioiden torjunnan näkökulmasta:

- perehtyä varhaiskasvatuksen hygieniakäytäntöihin ja –ohjeisiin
- perehdyttää uudet työntekijät
- vaikuttaa positiivisesti henkilökunnan asenteisiin ja käyttäytymiseen
- toimia esimerkkinä
- tiedottaa uusista ohjeista
- viedä ohjeet käytäntöön yksikön toiminnasta vastaavien kanssa
- osallistua hygieniayhdyskuntajohtajien palaveriin
- osallistua koulutuksiin
- osallistua oman yksikkönsä epidemiaselvityksiin ja hygieniakartoituksiin
- arvioida ja kehittää käytäntöjä ja ohjeita yhdessä hygieniahoitajan kanssa